

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod rhithiol a gynhaliwyd ar yr 20fed o Fedi 2021

- PRESENNOL:** Cyngorydd Gwilym O Jones (Cadeirydd)
- Cynghorwyr T LI Hughes MBE, K P Hughes, R LI Jones, Alun Roberts, Dafydd Roberts a Margaret M Roberts.
- WRTH LAW:** Prif Weithredwr,
Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Gwasanaethau Cymdeithasol,
Swyddog Pwyllgor (MEH).
- YMDDIHEURIADAU:** Cynghorwyr Glyn Haynes, Vaughan Hughes a Nicola Roberts.
Mrs Anest Frazer (Yr Eglwys yng Nghymru).
- HEFYD YN BRESENNOL:** Arweinydd y Cyngor – Cyngorydd Llinos M Huws (mewn perthynas ag Eitem 4);
Cyngorydd Carwyn Jones – Deilydd Portffolio ar gyfer Prosiectau Mawr a Datblygiad Economaidd (mewn perthynas ag Eitem 4);
Cyngorydd R Meirion Jones – Deilydd Portffolio ar gyfer Addysg, Llyfrgelloedd, Diwylliant a Phobl Ifanc (mewn perthynas ag Eitem 5).

Dywedodd y Cadeirydd fod Mrs Sioned Rowe, y Swyddog Sgriwtini wedi rhoi genedigaeth i efeilliaid, dwy ferch fach. Fe wnaeth aelodau'r Pwyllgor longyfarch a dymuno'r gorau i Mrs Rowe a'r teulu.

Yn absenoldeb yr Is-Gadeirydd, etholwyd Cyngorydd K P Hughes yn Is-Gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o ddiddordeb.

3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfodydd canlynol yn gywir:-

- Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar y 15fed o Fehefin, 2021;
- Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar yr 28ain o Fehefin, 2021.

4 ADRODDIAD CYNNYDD BWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU - CHWARTER 1 : 2021/2022

Cyflwynwyd - adroddiad gan y Prif Weithredwr mewn perthynas â'r uchod.

Dyweddodd Arweinydd y Cyngor fod adroddiad perfformiad Chwarter 1 yn rhoi trosolwg o gynnydd ar raglenni a phrosiectau'r Cynllun Twf. Fodd bynnag, nododd, er nad yw'n amlwg yn yr adroddiad, bod cryn dipyn o waith wedi'i wneud yn y cefndir o ran gweithdrefnau a threfniadau llywodraethu i sicrhau llwyddiant y Cynllun Twf. Yn ystod y chwarter hwn, ystyriwyd a chymeradwywyd yr Achos Busnes Amlinellol cyntaf gan Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru ac ers hynny mae'r broses sicrwydd ar gyfer y prosiect wedi'i chymeradwyo gan Lywodraeth Cymru. Bydd y Prosiect Ynni Llanw Morlais, sy'n cael ei redeg gan Menter Môn, yn symud i'r cam nesaf ac yn cyflwyno Achos Busnes Llawn er ystyriaeth unwaith bydd y broses cydsynio wedi ei chwblhau.

Dyweddodd y Prif Weithredwr fod y prosesau sydd wedi eu rhoi ar waith gan Lywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru yn gadarn er mwyn sicrhau fod y prosiectau o fewn y Cynllun Twf yn cael eu craffu gan fod y ddwy Lywodraeth wedi rhoi adnoddau ariannol sylweddol. Roedd hi'n falch mai'r prosiect cyntaf i gael ei gymeradwyo oedd prosiect ar yr Ynys - Prosiect Ynni Llanw Morlais.

Ailadroddodd y Dirprwy Brif Weithredwr sylwadau'r Prif Weithredwr o ran y Prosiect Ynni Llanw Morlais. Dywedodd ymhellach fod y ddau Achos Busnes Amlinellol pellach - Hwb Economi Gwledig Glynllifon ai arweinir gan Grŵp Llandrillo Menai a'r Ganolfan Prosesu Signalau Digidol ai arweinir gan Brifysgol Bangor, wedi dechrau'r broses gymeradwyo. Mae'r ddau brosiect wedi cwblhau eu Hadolygiadau Gateway annibynnol ac y bydd y rhain yn cael eu hadrodd yn ffurfiol o fewn adroddiad cynnydd Chwarter 2 y Pwyllgor hwn. Mae'r rhan fwyaf o'r rhaglenni yn adrodd fel Amber ar hyn o bryd yn dilyn adolygu'r amserlenni datblygu achosion busnes gan arwain at oedi o gymharu â'r amserlen a'i hamlinellwyd yn yr Achos Busnes Portffolio. Mae hyn yn bennaf oherwydd bod y prosesau'n cymryd mwy o amser na'r hyn a amcangyfrifwyd yn wreiddiol oherwydd cymhlethdod o ran caniatâd cynllunio, ystyriaeth ariannol, llywodraethu a'r broses gaffael. Dywedodd ymhellach fod Bwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru wedi penodi partner cyfathrebu strategol newydd - Ateb Cymru - i gefnogi cyfathrebu a gweithgareddau marchnata tra bod Hatch Regeneris wedi eu penodi i ddarparu ymgynghoriaeth achos busnes cyffredinol i'r Swyddfa Rheoli Portffolio. Mae Wavehill hefyd wedi eu comisiynu i gefnogi'r datblygiad o achos economaidd ar gyfer y Prosiect Ynni Lleol Smart a Real Wireless i ddarparu astudiaeth gwmpasu i gefnogi'r prosiect Coridor Cysylltu o fewn y Rhaglen Ddigidol. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr ymhellach mai'r flaenoriaeth yw gweld cymaint o'r prosiectau yn y Cynllun Twf yn cael eu gweithredu a gwaith cyfalaf ar waith cyn gynted â phosibl.

Dyweddodd y Deilydd Portffolio Datblygiad Economaidd a Phrosiectau Mawr bod angen cryn dipyn o waith i symud y Cynllun Twf yn ei flaen ac roedd yn falch bod Prosiect Ynni Llanw Morlais bellach wedi symud ymlaen i'r cam nesaf. Dywedodd ymhellach fod Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru, busnesau preifat ynghyd â'r Bwrdd Uchelgais yn chwarae rhan wrth symud y prosiectau o fewn y Cynllun Twf yn eu blaen. Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a gwnaed y prif bwyntiau canlynol:-

- Cyfeirwyd at y ffaith bod y Bwrdd Uchelgais Economaidd wedi penodi pedwar ymgynghorydd i gefnogi gwaith y Bwrdd. Codwyd cwestiynau ynghylch a fydd y Bwrdd yn penodi ymgynghorwyr pellach maes o law. Ymatebodd y Dirprwy Brif Weithredwr bod angen penodi arbenigedd mewn gwahanol agweddau ar y prosiectau i sicrhau bod prosiectau yn ychwanegu gwerth ac yn cefnogi'r tîm rhanbarthol;
- Nodwyd fod yr amserlen ar gyfer datblygu rhai o'r Achosion Busnes wedi llithro hyd at chwe mis mewn rhai achosion. Nodwyd fod y Swyddfa Rheoli Portffolio wedi rhoi trefniadau ar waith i sicrhau bod Achosion Busnes yn cwrdd â'r safon ofynnol. Codwyd cwestiynau ynghylch pam na roddwyd y broses hon ar waith ar ddechrau'r broses Cynllun Twf. Ymatebodd y Prif Weithredwr fod gwersi wedi'u dysgu yn ystod y prosiect cyntaf sydd wedi'i symud ymlaen i'r cam nesaf. Mae'r Adolygiadau Gateway wedi cymryd mwy o amser na'r disgwyl mewn perthynas â'r Achos Busnes Amlinellol ond mae'r amserlenni newydd ac yn fwy realistig i allu gwireddu'r prosiectau yn y Cynllun Twf. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod y prosesau llywodraethu a osodwyd gan Lywodraethu'r DU a Chymru yn brosesau llym i gydymffurfio â'r cyllid mawr ai roddwyd tuag at y prosiectau o fewn y Cynllun Twf;
- Soniwyd y nodir yn yr adroddiad fod rhai prosiectau yn adrodd yn Goch ar hyn o bryd oherwydd naill ai risgiau i gwmpas y prosiect neu oedi sylweddol i amserlenni prosiectau. Codwyd pryderon efallai na fydd cyllid tuag at y prosiectau yn y Cynllun Twf yn cael ei wireddu a chyfeiriwyd yn benodol at Borth Caergybi (Rhaglen Tir ac Eiddo) bod cwmpas y prosiect yn cael ei adolygu oherwydd pryderon ynghylch cost y prosiect a'r achos masnachol. Ymatebodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod Porth Caergybi yn brosiect pwysig o fewn y Cynllun Twf a bod y ddwy lywodraeth mewn ymgynghoriad â Stena o ran y gwaith ail-adeiladu sydd ei angen i'r Morglawdd yng Nghaergybi a'r cynnydd mewn capasiti o fewn Porth Caergybi i gynyddu twf economaidd y Porth. Nododd y gellir gwneud trefniadau i ddiweddarau'r aelodau etholedig ar gyfer ardal Caergybi mewn perthynas â'r prosiect hwn maes o law;
- Codwyd cwestiynau a oedd llywodraeth y DU a Chymru yn cydweithredu o ran y Cynllun Twf gan fod costau fforddiadwyedd wedi cynyddu wrth i gostau adeiladu gynyddu'n sylweddol yn ddiweddar. Ymatebodd Arweinydd y Cyngor, oherwydd yr adnoddau ariannol sylweddol a roddir gan y ddwy Lywodraeth tuag at y Cynllun Twf, eu bod yn rhan o'r Cynllun a bod Swyddogion o'r ddwy Lywodraeth yn bresennol yn ystod cyfarfodydd â Swyddogion y Bwrdd Rhanbarthol;
- Cyfeiriwyd at y Ffibr Llawn mewn Safleoedd Allweddol a Champysau Cysylltiedig (Rhaglen Ddigidol) sydd yn nodi fod yr amserlen datblygu achos busnes wedi ei gwthio'n ôl i alluogi capasiti'r rhaglen i ffocysu ar ddau brosiect Swyddfa Rheoli Portffolio cychwynnol. Codwyd cwestiynau o ran a oes gan Dîm Rhanbarthol y capasiti i reoli'r holl brosiectau. Ymatebodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod y Cynllun Twf yn brosiect 10 mlynedd a bod y broses recriwtio o fewn y Timau Rhanbarthol yn cynyddu gyda Swyddogion profiadol wedi'u penodi i symud y prosiectau yn eu blaenau o fewn y Cynllun Twf.

Penderfynwyd:-

- **Nodi'r holl gynnydd a wnaed yn ystod Chwarter 1 - 2021/22;**

- Y dylid anfon llythyr i Fwrdd Uchelgais Economaidd Gogledd Cymru yn mynegi pryderon o ran y gwynwch ariannol i ganiatáu i'r prosiectau yn y Cynllun Twf gael eu gwireddu.

GWEITHRED : Fel y nodwyd uchod.

5 PANEL ADOLYGU CYNNYDD YSGOLION – ADRODDIAD CYNNYDD

Cyflwynwyd – adroddiad cynnydd ar waith y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion.

Dywedodd y Cadeirydd y penderfynwyd cyflwyno rhaglen dros dro yn ystod y pandemig gyda'r ffocws cychwynnol ar graffu ar ymateb y Gwasanaeth Dysgu i'r pandemig Covid 19 a'r trefniadau a roddwyd ar waith yn ystod y cyfnod argyfwng. Mae'r gwaith o fonitro safonau ysgolion unigol wedi'i hen sefydlu, ac mae'n parhau i ddatblygu. Nododd fod diweddariad ar yr Iaith Gymraeg o fewn System Addysg Ynys Môn wedi ei roi gan yr Uwch Reolwr Cynradd i'r Panel. Cyfeiriwyd hefyd at Gynllun Strategol Cymru mewn Addysg sy'n gynllun 10 mlynedd gyda 7 canlyniad a amlinellwyd yn yr adroddiad. Cyfeiriodd y Cadeirydd ymhellach at yr Hunanwerthuso a wnaed o waith y Panel a nodwyd bod gwaith y Panel wedi cael effaith gadarnhaol iawn ac wedi dal ysgolion yn atebol, herio a chynorthwyo yn eu datblygiad a'u gwelliant parhaus. O ran y meysydd i'w datblygu ymhellach, teimlwyd nad oedd dilyniant digonol yn digwydd yn dilyn Aelodau'r Panel yn ymweld ag ysgolion unigol. Awgrymwyd y dylid trefnu ymweliad dilynol oddeutu chwe mis ar ôl yr ymweliad gwreiddiol i weld a oes unrhyw ddatblygiadau neu welliannau wedi'u rhoi ar waith.

Dywedodd y Cadeirydd ymhellach bod adroddiad ar lafar wedi ei gyflwyno i'r Panel ar Ddeddf Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Tribiwnlys Addysg (Cymru) 2018 gan ffocysu ar oblygiadau'r ddeddf yn lleol. Amlinellwyd y prif newidiadau sef bod yr oedran bellach wedi ymestyn o 0-25 oed, a bod cyfnod o 7 wythnos i benderfynu a oes gan unigolyn Anghenion Dysgu Ychwanegol, sy'n llawer cynt na gofynion y ddeddf flaenorol. Cyfeiriwyd at y gwaith arloesol sef bod gan y Cyngor system Cynllun Datblygiad Personol, gyda phob ysgol ar yr ynys a mynediad at y system, sy'n golygu fod y data yn gyfredol ac yn fyw. Nodwyd mai Ynys Môn a Gwynedd yw'r unig siroedd yng Nghymru sydd â system o'r fath ac felly'n arwain y ffordd o ran hynny. Nododd y Cadeirydd fod llythyr wedi ei anfon at Lywodraeth Cymru yn mynegi pryderon fod diffyg Seicolegwyr Cymraeg o Ogledd Cymru yn cael eu hyfforddi ar hyn o bryd, a fydd yn arwain ar ddiffyg staff yn y blynyddoedd i ddod. Ymhellach, derbyniodd y Panel fewnbwn gan ddau Gydlynnydd Anghenion Dysgu Ychwanegol, ac fe nodwyd y pwyntiau a godwyd yn ystod eu cyflwyniad o fewn yr adroddiad. Nodwyd y bydd y Panel yn derbyn diweddariadau rheolaidd i fonitro'r cynnydd yn erbyn gofynion y Ddeddf.

Dywedodd y Deilydd Portffolio Addysg, Llyfrgelloedd, Diwylliant ac Ieuencid fod y Panel wedi derbyn adroddiadau pwysig o ran y Gwasanaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol a'r Iaith Gymraeg o fewn System Addysg Ynys Môn yn ddiweddar. Dymunodd ddiolch i'r Panel am eu gwaith ond mae blaenoriaethau addysg yn parhau i newid yn enwedig yn ystod y pandemig. Heriodd y Deilydd Portffolio y Panel i ddangos sut y mae wedi datblygu ers ei sefydlu dros 8 mlynedd yn ôl. Ymatebodd y Cadeirydd ei fod yn gyntaf yn ystyried bod y Panel Adolygu Cynnydd

Ysgolion wedi perswadio'r Penaethiaid eu bod yn ffrindiau beirniadol yn hytrach na grŵp sydd yno i feirniadu'r addysg o fewn ysgolion. Fodd bynnag, mae bodolaeth y Panel yn profi bod atebolrwydd a strwythur clir o ran adrodd ac mae'n bwysig bod y Panel yn parhau i herio'r ysgolion i wella safonau yn ysgolion yr Ynys.

Ystyriodd y Pwyllgor yr adroddiad a gwnaed y prif bwyntiau canlynol:-

- Soniwyd a oes angen adolygu blaenoriaethau'r Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion yn dilyn ei waith i wella'r safonau o fewn ysgolion ac yn enwedig yn ystod y pandemig. Mae'r pandemig wedi codi materion ynghylch anghenion lles disgyblion sy'n gorfod derbyn eu haddysg yn ddigidol gartref. Ymatebodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau ac Ieuenctid ei bod yn hollbwysig fod gwaith y Panel yn parhau i anelu at ragoriaeth o fewn ysgolion. Nododd mai'r flaenoriaeth yw medru fforddio'r addysg orau ar gyfer disgyblion yr Ynys;
- Nodwyd mai'r nod yw gweld ysgolion yr Ynys yn cyflawni rhagoriaeth. Codwyd cwestiynau ynghylch pa weithdrefnau y gellir eu rhoi ar waith i sicrhau bod pob ysgol yn Ynys Môn yn cael ei chydabod gan Estyn fel un sy'n cyrraedd 'Gwyrdd' ac nad oes unrhyw ysgol yn cael ei hystyried fel 'Coch'. Dywedodd y Prif Weithredwr ei bod yn cytuno mai'r nod yw gweld ysgolion Ynys Môn yn cyflawni rhagoriaeth ond pwysleisiodd y bydd y diffiniad o ragoriaeth gan Estyn yn golygu bod angen i'r Cyngor ddangos y bydd yn gallu arwain siroedd eraill;
- Nodwyd bod y Panel wedi ystyried bod llesiant y disgyblion yn hollbwysig ac yn enwedig bod angen gwrando ar 'lais y plentyn';
- Dywedodd y Prif Weithredwr y bydd y Gwasanaeth Addysg yn cael ymweliad gan Estyn yn y dyfodol agos ac fe gwestiynodd a fydd y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion yn cael ei ystyried yn arweinydd sector o ran rhagoriaeth mewn ysgolion. Mynegodd Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod y gwasanaethau addysg yn anelu at gyrraedd rhagoriaeth o fewn ysgolion Ynys Môn. Nododd fod cynrychiolwyr Estyn wedi cwrdd â Chadeirydd ac Is-Gadeirydd y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion i drafod y gwaith a gyflawnwyd o ran gwella ysgolion. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc ymhellach ei bod yn hanfodol fod rhaglen waith y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion yn parhau. Nododd fod angen ailddechrau'r ymweliadau â'r ysgolion i adolygu'r gwaith a gyflawnir yn yr ysgolion ac i adrodd yn ôl i'r Panel ar feysydd gwaith penodol y mae angen mynd i'r afael â hwy;
- Cyfeiriwyd hefyd at Gynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg sy'n gynllun 10 mlynedd gyda 7 canlyniad a amlinellwyd yn yr adroddiad. Codwyd cwestiynau ynghylch a oedd y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion i dderbyn adroddiad cynnydd ar y canlyniadau o ran y Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg. Ymatebodd y Cadeirydd y bydd canlyniadau'r Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg yn cael eu trafod mewn cyfarfod o'r Panel yn y dyfodol;
- Nodwyd bod y pandemig wedi cael effaith sylweddol ar addysg ac yn enwedig ar ddisgyblion ym Mlynnyddoedd 10, 11, 12 a 13 gydag addysg TGAU a Lefel A wedi ei effeithio. Mynegwyd ei bod yn hanfodol mesur lefelau addysg disgyblion a bod disgyblion yn cael cefnogaeth mewn perthynas ag unrhyw ddiffygion yn eu haddysg a sicrhau eu bod yn llwyddo yn eu harholiadau os ydynt am ddigwydd yr haf nesaf.

PENDERFYNWYD nodi'r:-

- Cynnydd hyd yn hyn o ran y gwaith y Panel Adolygu Cynnydd Ysgolion o ran cyflawni ei raglen waith sy'n cynnwys herio perfformiad ysgolion unigol;
- Meysydd gwaith y rhoddwyd sylw iddynt drwy'r trefniadau newydd a wnaed o ganlyniad i'r pandemig Covid-19;
- Cadernid gwaith monitro'r Panel hyd yma.

GWEITHRED : Fel y nodwyd uchod.

6 BLAEN RAGLEN WAITH

Cyflwynwyd – adroddiad gan y Rheolwr Sgriwtini.

PENDERFYNWYD:-

- Cytuno'r fersiwn bresennol o'r blaen raglen waith ar gyfer 2021/22.
- Nodi'r cynnydd hyd yn hyn o ran rhoi'r blaen raglen waith ar waith.

Daeth y cyfarfod i ben am 3.35 pm

**CYNGHORYDD GWILYM O JONES
CADEIRYDD**